

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1943 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 17, i vad densamma avser förslag till förordning om erkända skatteförmedlingskassor, förslag till förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor och förslag till förordning om preskription av utskylder m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 15 januari 1943 dagtecknad proposition, nr 17, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokoll över finansärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om erkända skatteförmedlingskassor,
- 2) förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor samt
- 3) förordning om preskription av utskylder m. m.

De ovannämnda vid propositionen fogade författningsförslagen äro av följande lydelse:

F ö r s l a g

till

förordning om erkända skatteförmedlingskassor.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Med skatteförmedlingskassa förstås i denna förordning inrättning med ändamål att, uteslutande eller i förening med annan betalningsförmedling, på uppdrag av skattskyldig ombesörja betalning av denne påförda utskylder medelst belopp, som enligt fastställd plan inflyta genom avdrag å den skattskyldiges avlöning eller pension eller å annan av honom åtnjuten periodisk intäkt eller ock genom direkta inbetalningar från den skattskyldige.

2 §.

Skatteförmedlingskassa, som förmedlar utskyldsbetalning endast för fysiska personer, må av länsstyrelsen i det län, där kassans förvaltning utövas, antagas till erkänd skatteförmedlingskassa.

I samband med beslut om kassas antagande till erkänd skatteförmedlingskassa skall länsstyrelsen fastställa reglemente för kassans verksamhet.

Vad i första stycket stadgas skall icke äga tillämpning beträffande statens intressekontor.

3 §.

Erkänd skatteförmedlingskassa må icke av uppdragsgivare uttaga särskild avgift för förmedling av utskyldsbetalning.

4 §.

Där länsstyrelsen så finner erforderligt, skall erkänd skatteförmedlingskassa ställa säkerhet för medel, som kassan omhänderhar för utskyldsbetalning.

5 §.

Erkänd skatteförmedlingskassa äger åtnjuta statsbidrag.

Statsbidraget utgår med 25 öre för varje av kassan förmedlad betalning av vid uppbördsstämma (uppbördstermin) förfallande utskyldsbelopp.

I fråga om restfört utskyldsbelopp utgår bidraget först då det restförda beloppet jämte, i förekommande fall, därå belöpande indrivningsavgift till fullo guldits.

Statsbidrag utgår för räkenskapsår och utbetalas årsvis i efterskott, där ej annat följer av stadgandet i 6 § sista stycket.

6 §.

Ansökan om statsbidrag ingives till länsstyrelsen. Ansökan skall, där ej länsstyrelsen för särskilt fall medgiver undantag, ingivas inom sex månader efter utgången av det räkenskapsår, för vilket bidrag sökes, och skall åtföljas av erforderliga uppgifter för beräkning av bidragets storlek.

Sedan länsstyrelsen granskat ansökningsen, beslutar länsstyrelsen i ärendet samt utanordnar beviljat bidrag.

På därom framställd begäran må länsstyrelsen, om skäl därtill äro, under löpande räkenskapsår bevilja och utanordna statsbidrag för utskyldsbetalningar, som förmedlats under den gångna delen av räkenskapsåret.

7 §.

Erkänd skatteförmedlingskassa skall föra räkenskaper i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen meddelar.

Kassan skall inom sex månader efter räkenskapsårets utgång till länsstyrelsen ingiva dels berättelse över det gångna årets verksamhet dels ock sammandrag av räkenskaperna enligt av Konungen fastställt formulär.

8 §.

Länsstyrelsen skall övervaka att erkänd skatteförmedlingskassa fullgör sina uppgifter i enlighet med gällande författningar och kassans reglemente samt i övrigt på ett ändamålsenligt sätt.

För ändring i fastställt reglemente fordras länsstyrelsens godkännande.

9 §.

Erkänd skatteförmedlingskassa är skyldig lämna länsstyrelsen eller dess ombud ävensom vederbörande utmätningsman tillfälle att när som helst inventera kassans tillgångar samt granska kassans räkenskaper och övriga handlingar.

10 §.

Finner länsstyrelsen, att anledning till anmärkning föreligger mot erkänd skatteförmedlingskassas verksamhet, äger länsstyrelsen meddela erforderliga anvisningar för vinnande av rättelse.

Länsstyrelsen äger, då skäl därtill äro, återkalla beslut om kassas antagande till erkänd skatteförmedlingskassa.

11 §.

Hos länsstyrelse skall föras förteckning över skatteförmedlingskassor, som av länsstyrelsen antagits till erkända skatteförmedlingskassor.

12 §.

Det åligger arbetsgivare att vid utbetalning av lön till arbetstagare, som är ansluten till erkänd skatteförmedlingskassa eller statens intressekontor, på begäran av kassan eller kontoret verkställa avdrag å lönen med så stort belopp, som enligt fastställd plan skall dit inbetalas, så ock att tillhandahålla kassan eller kontoret det avdragna beloppet.

Vad i första stycket sägs gäller dock endast försåvitt arbetsgivaren minst en vecka före avlöningstillfället erhållit förteckning i två exemplar, upptagande för varje arbetstagare hans fullständiga namn samt löneavdraget.

Äga alla vid ett företag anställda inom samma arbetstagargrupp rätt att ansluta sig till erkänd skatteförmedlingskassa, på vars begäran arbetsgivaren verkställer löneavdrag, är arbetsgivaren allenast på begäran av denna kassa eller statens intressekontor skyldig att för arbetstagare inom gruppen göra dylika avdrag.

Arbetsgivaren äger i förhållande till arbetstagaren utan särskild redovisning åberopa löneavdraget som utbetalning av lön.

Vad i denna paragraf stadgas beträffande arbetstagare skall äga motsvarande tillämpning i fråga om den, till vilken arbetsgivaren på grund av förutvarande anställningsförhållande utbetalar pension eller verkställer annan periodisk utbetalning.

13 §.

Har arbetsgivare av uppenbar tredska underlåtit att fullgöra vad honom enligt 12 § åligger, må länsstyrelsen förelägga honom vite ävensom, i förekommande fall, utdöma vitet.

Utdömt vite tillfaller kronan.

14 §.

Vad i 12 och 13 §§ stadgas angående arbetsgivare skall, då fråga är om statligt verk eller inrättning eller om kommun, i stället gälla beträffande den som har att utbetala i 12 § avsedda medel.

15 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

F ö r s l a g

till

förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor.

Härigenom förordnas att, utan hinder av vad eljest finnes stadgat rörande indrivning av utskylder, följande särskilda bestämmelser skola gälla beträffande utskyldsbetalning av skattskyldig, som anslutit sig till erkänd skatteförmedlingskassa.

1 §.

För skattskyldig, som ansluter sig till erkänd skatteförmedlingskassa, skall kassan upprätta plan för inbetalningar till gäldande av den skattskyldiges utskylder ävensom, där kassan skall förmedla betalning av jämväl andra den skattskyldige åvilande utgifter, av dessa utgifter (inbetalningsplan).

Med utskylder förstås i denna förordning utskylder och andra medel, som avses i 1 § restindrivningsförordningen under a) och b).

Den skattskyldige må, där så erfordras för inbetalningsplanens genomförande, beviljas anstånd med utskyldsbetalningen efter vad i denna förordning stadgas. Sådant anstånd skall dock icke gälla i fråga om avgifter till brand-, hagelskade- och kreatursförsäkringsanstalter, som jämlikt kungörelsen den 22 oktober 1886 angående uppbörd av avgifter till vissa på ömsesidighet grundade försäkringsanstalter debiteras, indrivs och redovisas i sammanhang med kronouppbörd.

2 §.

Den som ansluter sig till erkänd skatteförmedlingskassa må av kassan beviljas anstånd med erläggande av utskylder, som förfalla till betalning vid de två uppbördsstämmor vilka utlöpa närmast efter anslutningen. Anståndet skall bestämmas att gälla intill utgången av visst kalenderkvartal och må icke räcka längre än ett år efter utgången av det kvartal, varunder den skattskyldige anslutit sig till kassan.

Vad i denna förordning stadgas i fråga om uppbördsstämman skall äga motsvarande tillämpning beträffande uppbördstermin.

3 §.

Häftar skattskyldig vid anslutning till erkänd skatteförmedlingskassa för restförda utskylder, må kassan bevilja honom anstånd under tid som i 2 § sägs med betalningen av jämväl dessa utskylder jämte därå belöpande indrivningsavgift. Härvid skall dock iakttagas, att de restförda utskylderna skola vara betalda senast vid den tidpunkt, då utskylderna eljest skulle vara preskriberade eller, därest införsel i den skattskyldige tillkommande avlöning, pension eller livränta skulle kunna beviljas för uttagande av utskylderna, då rätten att erhålla införsel upphör.

4 §.

Anstånd enligt 2 eller 3 § må beviljas endast därest inbetalningsplanen så bestämmes, att före anståndstidens utgång samtliga därunder till betalning förfallande utskyldsbelopp jämte, i fall som i 3 § sägs, tidigare restförda utskylder och därå belöpande indrivningsavgift skola vara guldna.

Erkänd skatteförmedlingskassa må icke bevilja anstånd enligt 2 eller 3 § åt den, som tidigare varit ansluten till sådan kassa.

5 §.

Har erkänd skatteförmedlingskassa meddelat beslut om anstånd, skall underrättelse därom lämnas till vederbörande utmättningsman. Underrättelsen skall lämnas, om anståndet beviljats enligt 2 §, inom fjorton dagar efter avslutandet av den närmast efter beslutets meddelande inträffande uppboordsstämman, vid vilken av anståndet omfattade utskylder förfallit till betalning, och, om anståndet beviljats enligt 3 §, ofördröjligen efter beslutets meddelande.

Utmättningsmannen har att om anståndet verkställa anteckning i restlängden.

6 §.

Då underlåtenhet att betala vid en uppboordsstämman förfallande utskylder medfört, att jämväl utskylder, som skolat uppbäras vid en kommande stämman, äro förfallna till omedelbar betalning, skall skattskyldig, som åtnjuter anstånd med betalning av förstnämnda utskylder, tillika åtnjuta anstånd med betalning av sistnämnda utskylder till den uppboordsstämman, vid vilken utskylderna enligt utfärdad debetsedel skolat erläggas.

7 §.

Utmättningsman äger på framställning av erkänd skatteförmedlingskassa bevilja till kassan ansluten skattskyldig anstånd för längre tid eller i annat fall än i 2 eller 3 § sägs, om så finnes erforderligt för att framdeles förfallande utskylder skola kunna gäldas vid de uppboordsstämmor, varunder utskylderna enligt vederbörliga debetsedlar skola erläggas.

Vad i 3 § andra punkten stadgas skall äga motsvarande tillämpning vid beviljande av anstånd enligt denna paragraf.

8 §.

Har skattskyldig, som anslutit sig till erkänd skatteförmedlingskassa och som åtnjuter anstånd med utskyldsbetalning eller eljest häftar för oguldna utskylder, lämnat kassan eller fullföljes icke för honom upprättad inbetalningsplan, skall kassan ofördröjligen underrätta vederbörande utmättningsman därom. Anmälan om underlåtenhet att fullfölja inbetalningsplanen erfordras dock icke i det fall, att underlåtenheten är av tillfällig art och icke äventyrar planens fullföljd.

Avlider skattskyldig, som i första stycket avses, och fullföljes icke inbetalningsplanen av dödsboet eller annan i den avlidnes ställe, skall kassan utan dröjsmål lämna underrättelse därom till utmättningsmannen.

9 §.

Sedan anmälan jämlikt 5 § inkommit till utmättningsmannen eller beslut om anstånd meddelats enligt 7 §, må de av anståndet omfattade utskylderna icke indrivnas, och skall meddelat beslut om införsel i avlöning, pension eller livränta till gäldande av dessa utskylder icke vidare gälla. Vad sålunda stadgas äger dock icke tillämpning, därest anståndet meddelats i strid med bestämmelserna i denna förordning.

Med indrivning av utskylder, som utgå för fast egendom, må icke på grund av vad i första stycket stadgas anstå längre än att den i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgade förmånsrätten för dylika utskylder kan göras gällande.

I första stycket angivet hinder för indrivning bortfaller, om anståndstiden gått till ända utan att utskylderna guldits och ytterligare anstånd ej medgivits eller om sådan omständighet inträffat, som jämlikt 8 § föranlett eller bort föranleda underrättelse till utmättningsmannen, och inbetalningsplanen icke fullföljes av den skattskyldige efter anslutning till annan erkänd skatteförmedlingskassa.

10 §.

Indrivningsavgift må icke uttagas för utskylder, som förfallit till betalning under det anstånd med deras gäldande åtnjutits.

I fall, som avses i 9 § tredje stycket, skall dock den skattskyldige erlægga stadgad indrivningsavgift för vad av utskylderna återstod oguldet, då hindret för indrivningen bortföll.

11 §.

Till erkänd skatteförmedlingskassa inbetalda medel må ej, så länge den skattskyldige åtnjuter anstånd med utskyldsbetalning eller eljest häftar för oguldna, av inbetalningsplanen omfattade utskylder, användas för annat ändamål än som med planen avses.

12 §.

Medel som jämlikt 11 § ej må användas för annat ändamål än som med inbetalningsplanen avses må, till den del medlen enligt planen äro avsedda

för betalning av utskylder, icke utmätas för annan gäld; dock att utan hinder av vad sålunda stadgas utmätning må ske till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet i fall, varom förmäles i 1 § lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta.

13 §.

Ätnöjes icke den skattskyldige med utmätningens beslut enligt denna förordning, äger han i beslutet söka rättelse genom besvär hos vederbörande länsstyrelse.

Över länsstyrelsens beslut må klagan icke föras.

14 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

F ö r s l a g

till

förordning om preskription av utskylder m. m.

Härigenom förordnas, att sådana till stat eller kommun utgående utskylder och andra medel, som avses i 1 § restindrivningsförordningen under a) och b), icke må uttagas senare än fem år efter utgången av det år under vilket någon del av utskylderna eller medlen enligt verkställd debitering senast skolat erläggas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola äga tillämpning å utskylder och andra medel, som dessförinnan förfallit till betalning.

I propositionen har Kungl. Maj:t vidare föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

- a) lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken,
- b) lag angående ändrad lydelse av 14 § lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning,
- c) lag angående ändrad lydelse av 76 § lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet,

d) lag angående ändrad lydelse av 71 § lagen den 6 juni 1930 (nr 252) om kommunalstyrelse i stad,

e) lag angående ändrad lydelse av 58 § lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm,

f) förordning om ändrad lydelse av § 2 mom. 1 förordningen den 21 juni 1922 (nr 277) angående postsparbanken,

g) lag angående ändrad lydelse av 52 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse,

h) lag angående ändrad lydelse av 22 och 23 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker samt

i) förordning om skyldighet för arbetsgivare att anmäla arbetsanställning.

Propositionen har i denna del hänvisats, vad angår de under punkterna a), b) och i) upptagna förslagen, till lagutskott och tilldelats andra lagutskottet, beträffande de under punkterna c), d) och e) upptagna förslagen till konstitutionsutskottet samt i fråga om de under punkterna f), g) och h) upptagna förslagen till bankoutskottet.

Till behandling i samband med propositionen, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, har utskottet förehaft följande motioner, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 199 i första kammaren av herr *Gustavson* och nr 291 i andra kammaren av herr *Mattsson*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att den i 3 § i förslaget till förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor avsedda anståndstiden för restförda skattskyldiga måtte utsträckas till högst två år efter utgången av det kvartal, då den skattskyldige anslutit sig till skatteförmedlingskassan;

2) motionen nr 198 i första kammaren av herr *Åqvist*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 17, i vad den avser förslag till förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor, måtte företaga sådana ändringar i förslaget, att i motionen anförda synpunkter vunne beaktande; samt

3) motionen nr 289 i andra kammaren av herrar *Nilsson* i Göteborg och *Ericsson* i Kinna, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att i förslag till förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor den i 2 § omnämnda bestämmelsen om anstånd med skattebetalningen måtte ändras från ett till två år».

Beträffande motiveringen för de i motionerna framlagda förslagen får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade chefen för finansdepartementet den 3 februari 1942 postsparbankschefen J. Enger, kammarrättsrådet F. E. O. Hedelius, direktören N. Holmström samt ledamöterna av riksdagens första kammare t. f. underståthållaren K. G. A. Sandström och kassören A. W. Strand att inom finansdepartementet biträda med utredning rörande åtgärder för att uppmuntra och stödja intressekontorens

verksamhet i vad densamma avser att åstadkomma en förbättrad inbetalning av utskylder. Åt t. f. underståthållaren Sandström uppdrogs att i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga slutförde sitt uppdrag genom avlämnandet av ett den 28 mars 1942 dagtecknat *betänkande med förslag till främjande av utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor* (SOU 1942: 21).

Vid utarbetandet av de i propositionen framlagda förslagen ha de sakkunnigas förslag legat till grund.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen, i vad desamma hänvisats till bevillningsutskottet, tillåter sig utskottet hänvisa till vid propositionen fogade statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen:

Inledning, s. 15—23,

Den nuvarande skatteförmedlingsrörelsen, s. 23—30,

Tidigare förslag i ämnet, s. 31—36,

Nu bestående hinder för skatteförmedlingskassornas verksamhet och utveckling, s. 36—40,

De sakkunnigas förslag m. m., s. 41—48,

Departementsförslaget:

Allmän motivering, s. 48—64,

Specialmotivering, s. 64—111.

I motionen I: 198 har framhållits, att det icke vore nödvändigt att såsom föreslagits giva skatteförmedlingskassorna rätt att bevilja anstånd med erläggande av utskylder, som förfölle till betalning vid de två uppbördsstämmor, vilka utlöpte närmast efter anslutningen. Det funnes anledning antaga, att ett dylikt medgivande i viss mån kunde missbrukas och att personer, som hittills betalat sina skatter ordentligt, vid anslutningen till en skatteförmedlingskassa i viss utsträckning komme att begagna sig av möjligheten att erhålla anstånd utan att detta vore nödvändigt. Detta skulle sålunda öka arbetet för utmätningmännen och andra statliga och kommunala tjänstemän, som hade att upprätta restlängder. Beträffande skatteförmedlingskassornas rätt att vid skattskyldigs inträde i kassa bevilja anstånd med redan restförda utskylder, skulle det säkert underlätta arbetet för kassorna och kontrollen av desamma, om denna bestämmelse utformades så, att indrivning av dessa utskylder fortsatte i vanlig ordning men till ett jämkat belopp. Detta belopp borde exempelvis sättas så, att de restförda utskylderna vore slutbetalda inom två år från den dag, anslutningen till kassan ägde rum, dock givetvis senast vid den tidpunkt, då utskylderna eljest skulle vara preskriberade. Det skulle åligga utmätningssmannen att på anmodan av skatteförmedlingskassa jämka det belopp, som sålunda beslutats skola indrivas för vecka eller annan tidsenhet. Utmätningssmannen skulle kontrollera, att det restförda beloppet kunde genom jämkningen beräknas att i sin helhet vara betalt i enlighet med bestämmelserna samt

verkställa notering därom i restlängden och underrätta arbetsgivaren om att jämkning av införsel i avlöning beviljats. Om till skatteförmedlingskassa ansluten person icke skulle förmå att inbetala de belopp, som beräknats enligt den upprättade inbetalningsplanen, skulle — därest detta medförde, att någon uppbörd därigenom försumrades — meddelande först omedelbart efter uppbördsstämma av skatteförmedlingskassan delgivas utmätningsmannen, som då hade att omedelbart vidtaga indrivningsåtgärder i full utsträckning. För att undvika missbruk av denna bestämmelse kunde för nyansluten medlem stipuleras, att planen under de första tre veckorna måste helt följas. Försumrades därefter uppbördsstämman, skulle de inestående medlen användas till gäldande av de restförda skatterna. Om till skatteförmedlingskassa ansluten person emellertid lämnade densamma eller kassan med bestämdhet kunde befara, att vid nästkommande uppbördsstämma förfallen skatt ej kunde erläggas, skulle givetvis detta omedelbart meddelas utmätningsmannen. I propositionen vore det visserligen stipulerat, att utmätningsmannen omedelbart skulle underrättas, om skattskyldig lämnade kassan eller icke fullföljde den uppgjorda inbetalningsplanen, men anmälningskyldighet skulle icke föreligga, då underlåtenheten vore av tillfällig natur och icke äventyrade planens fullföljande. I sådant fall skulle skatteförmedlingskassorna komma att sättas på svåra prov, och motionären vore övertygad om att bestämmelsen komme att tolkas mycket olika av kassorna och utmätningsmännen.

Utskottets yttrande.

Frågan om en omläggning av vårt nuvarande uppbördssystem i syfte att vinna en tidigare inbetalning av utskylder har under de senare åren varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. På hemställan av 1940 års bevillningsutskott anhöll samma års lagtima riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t om framläggande av förslag i berörda hänseende.

I anledning av nämnda riksdagsskrivelse har utredning numera ägt rum och förslag framlagts i syfte att vinna en tidigare inbetalning av utskylder. Dessa förslag ha emellertid enligt vad som framgår av den föreliggande propositionen ansetts giva vid handen, att en uppbördsreform efter därvid föreslagna linjer vore förenad med så avsevärda svårigheter och olägenheter, att frågan om en sådan mera genomgripande reform måst ställas något på framtiden. På grund härav åsyftas med det framlagda förslaget icke att genomföra en uppbördsreform av ovan angivet slag utan allenast att inom det nuvarande uppbördssystemets ram vidtaga sådana anordningar, som kunna anses ägnade att för de skattskyldiga underlätta skattebetalningen.

Utskottet finner väl i likhet med 1940 års bevillningsutskott en omläggning av uppbördssystemet i syfte att vinna en tidigare inbetalning av utskylder vara önskvärd. Då emellertid avsevärda svårigheter möta vid genomförande av en sådan uppbördsreform samt någon mera genomgripande förändring av uppbördssystemet i varje fall icke torde kunna förväntas inom den när-

maste framtiden, anser utskottet väl motiverat att i stället inrikta sig på att i uppbördssystemet vidtaga sådana förbättringar, varigenom skattebetalningen underlättas och stimuleras. Den i propositionen föreslagna anordningen med erkända skatteförmedlingskassor med uppgift att för den skattskyldiges räkning omhändertaga för utskylder avsedda belopp och ombesörja utskyldernas betalning finner utskottet lämplig.

De i propositionen angivna skatteförmedlingskassorna vila helt på frivillighetens grund. Givet är att dessa kassor vid sådant förhållande komma att i första hand få betydelse för sådana skattskyldiga, som själva hava intresse för att på ett tillfredsställande sätt ordna sin skattebetalning. Den lättnad med avseende å skattebetalningens fullgörande, som genom anslutning till skatteförmedlingskassa beredes dessa lojala skattskyldiga, är naturligen i och för sig synnerligen önskvärd. Sett ur det allmännas synpunkt vore det emellertid angeläget, att till skatteförmedlingskassorna bleve i största möjliga utsträckning anslutna jämväl sådana skattskyldiga, som ej vilja eller kunna i vederbörlig ordning fullgöra sin skattebetalning. Tvångsanslutning av restförda skattskyldiga skulle därvid kunna ifrågasättas. I propositionen har förslag om dylik tvångsanslutning icke ansetts kunna framläggas. Då en föreskrift om tvångsanslutning av restförda skattskyldiga torde förutsätta, att på varje ort förefinnes möjlighet att tillhöra en skatteförmedlingskassa, men sådan möjlighet åtminstone icke till en början kan antagas komma att vara för handen, anser ej heller utskottet, att tvångsanslutning av restförda skattskyldiga bör föreskrivas. Utskottet vill emellertid i detta sammanhang understryka departementschefens uttalande därom att frågan om tvångsanslutning av restförda skattskyldiga måhända kan komma i ett annat läge, därest ett genomförande av det nu föreliggande förslaget skulle medföra en avsevärd utvidgning av skatteförmedlingsverksamheten.

Såsom ett led i åtgärderna för främjande av utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor har i propositionen föreslagits införande av skyldighet för arbetsgivare att till vederbörande utmätningsman göra anmälan om anställande av arbetstagare.

Då propositionen i denna del hänvisats till annat utskott, saknar bevillningsutskottet anledning att närmare uttala sig om det härutinnan framlagda förslaget. Utskottet anser sig emellertid böra framhålla, att införande av en sådan anmälningsskyldighet enligt utskottets uppfattning måste betraktas såsom ett nödvändigt komplement till den föreslagna anordningen med erkända skatteförmedlingskassor. Genom berörda anmälningsskyldighet skulle nämligen de indrivningsåtgärder, som i anledning av dylika anmälningar komma att företagas hos restförda skattskyldiga, otvivelaktigt medföra ökad anslutning till skatteförmedlingskassor från sådana skattskyldiga. Därtill kommer, att förhandenvaron av en skyldighet för arbetsgivare att hos utmätningsmannen göra anmälan om anställande av arbetstagare givetvis är ägnad att medföra ett förbättrat indrivningsresultat.

Beträffande de i propositionen framlagda författningsförslagen, i den mån dessa hänvisats till bevillningsutskottet, får utskottet anföra följande.

Förslaget till förordning om erkända skatteförmedlingskassor.

I 3 § föreskrives, att erkänd skatteförmedlingskassa icke må av uppdragsgivare uttaga särskild avgift för förmedling av utskyldsbetalning. Någon bestämmelse om gottgörande av ränta till kassans medlemmar å deras i kassan inestående medel har däremot icke meddelats. De sakkunniga ha i detta hänseende anfört, att hinder icke borde möta för kassorna att tillgodogöra sig räntan å inflytande medel. Emellertid förutsatte de sakkunniga, att kassa skulle äga tillgodogöra sig ränta endast, där detta erfordrades för bestridande av sådana förvaltningskostnader, som icke täcktes av statsbidrag. Eftersom de upplupna räntebeloppen kunna bliva erforderliga för täckande av kassornas utgifter, finner ej heller utskottet någon föreskrift böra lämnas om skyldighet för kassorna att gottgöra de skattskyldiga ränta å deras tillgodohavanden. Utskottet finner emellertid angeläget att, i den mån överskott uppstå å dessa räntebelopp, överskotten gottgöras de skattskyldiga. Betydelsen härav framgår så mycket klarare som enligt i propositionen lämnad uppgift de sparbanker, vilka för närvarande driva skatteförmedlingsverksamhet, i regel tillgodoräkna de till denna verksamhet anslutna gängse inlåningsränta å deras tillgodohavanden. Jämväl i nu befintliga skatteförmedlingskassor, som drivas av kommuner, och skatteförmedlingskassor för personal vid särskilda företag läser stundom viss ränta gottgöras medlemmarna. Uppenbart torde vara, att, därest icke någon ränta tillgodoräknas medlemmarna i de nu ifrågakvarande erkända skatteförmedlingskassorna, detta kan komma att menligt inverka på anslutningsfrekvensen till dessa kassor.

I detta sammanhang anser sig utskottet jämväl böra understryka departementschefens uttalande att hinder ej föreligger för skatteförmedlingskassa att uttaga avgift för annan betalningsförmedling än utskyldsbetalning. Enligt utskottets mening bör möjligheten att uttaga sådan avgift i första hand begagnas, därest statsbidraget och andra eventuella bidrag till kassan icke skulle förslå till täckande av kassans utgifter.

Inom utskottet har ifrågasatts, huruvida icke den i 5 § intagna bestämmelsen angående statsbidragets beräkning borde ändras på så sätt att statsbidraget, som enligt förslaget skall utgå med 25 öre för varje av kassan förmedlad betalning av vid uppbördsstämman (uppbördstermin) förfallande utskyldsbelopp, i stället skulle bestämmas till ett fixerat belopp av exempelvis en krona 50 öre för år och skattskyldig. Utskottet har emellertid ej ansett sig böra förorda avvikelse från propositionens förslag i ifrågakvarande hänseende.

I 12 § tredje stycket föreskrives, att, därest alla vid ett företag anställda inom samma arbetstagargrupp äga rätt att ansluta sig till erkänd skatteförmedlingskassa, på vars begäran arbetsgivaren verkställer löneavdrag, arbetsgivaren allenast på begäran av denna kassa eller statens intressekontor skall vara skyldig att för arbetstagare inom gruppen göra dylika avdrag. Propositionen innebär i detta hänseende en avvikelse från de sakkunnigas

förslag. De sakkunniga hade nämligen formulerat ifrågavarande bestämmelse på följande sätt: »Finnes vid företag erkänd skatteförmedlingskassa, till vilken alla där anställda inom samma arbetstagargrupp äga ansluta sig, är arbetsgivaren ej skyldig att för arbetstagare inom sådan grupp göra löneavdrag annat än till denna kassa eller till statens intressekontor.» Departementschefen har beträffande den av de sakkunniga föreslagna lydelsen anfört, att det syntes tvivelaktigt, om syftet med bestämmelsen alltid skulle komma att nås, eftersom bestämmelsen icke vore tillämplig å företag, vid vilket någon erkänd kassa ej funnes inrättad. Departementschefen har för denskull ansett stadgandet böra erhålla den i propositionen föreslagna lydelsen. Utskottet vill för sin del framhålla, att ifrågavarande bestämmelse är avsedd att tillgodose arbetsgivarens intresse av att icke nödgas redovisa löneavdrag till alltför många kassor. Enligt de sakkunnigas förslag skulle en arbetsgivare vid företag, där någon skatteförmedlingskassa ej finnes, vara pliktig att verkställa löneavdrag till vilken erkänd kassa som helst. Propositionens förslag bereder däremot möjlighet för arbetsgivaren att, där est en skatteförmedlingskassa icke finnes anordnad vid företaget, utvälja viss erkänd kassa, till vilken löneavdragen skola verkställas. Denna anordning synes vara av betydelse särskilt för de mindre företagen, där en egen kassa ej blivit inrättad. Utskottet ansluter sig i ifrågavarande hänseende till propositionen. Därest den i propositionen föreslagna bestämmelsen skulle missbrukas på så sätt, att arbetsgivare, ehuru erkänd skatteförmedlingskassa redan finnes vid företaget, vägrar att göra avdrag för denna kassas räkning i avsikt att gynna en annan erkänd kassa, torde möjlighet förefinnas att genom länsstyrelsen vinna rättelse.

På grund av nu anförda skäl har utskottet icke funnit anledning förorda någon avvikelse från den i propositionen beträffande förordningen om erkända skatteförmedlingskassor föreslagna författningstexten.

Förslaget till förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor.

I 2 § givas bestämmelser om rätt för erkänd skatteförmedlingskassa att bevilja anstånd med erläggande av utskylder, som förfalla till betalning vid de två närmast efter den skattskyldiges anslutning till kassan följande uppboordsstämmorna. Anståndet skall gälla högst ett år efter utgången av det kalenderkvartal, varunder den skattskyldige anslutit sig till kassan. Enligt 3 § äger skatteförmedlingskassa även bevilja skattskyldig, som häftar för restförda utskylder, anstånd med utskyldernas erläggande under samma tid. Anstånd för längre tid eller i annat fall än som i 2 eller 3 § sägs kan enligt 7 § beviljas skattskyldig av vederbörande utmätningsman, varvid dock förutsättes att skatteförmedlingskassan gjort framställning därom. I de likalydande motionerna I: 199 och II: 291 samt i motionen II: 289 har yrkats utsträckning av den tid, varunder skatteförmedlingskassa enligt 2 eller 3 § skall äga be-

vilja anstånd med utskyldernas erläggande, från ett till två år. Å andra sidan uttalas i motionen I:198 den uppfattningen, att skatteförmedlingskassorna ej alls borde medgivas någon rätt att bevilja anstånd med utskyldsbetalningen.

Utskottet anser för sin del icke tillrådligt att utsträcka den tid, för vilken skatteförmedlingskassorna skola äga bevilja anstånd, utöver vad i propositionen föreslagits. I detta sammanhang må erinras om att enligt förordningen den 17 november 1939 med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga — vilken förordning avser till tjänstgöring vid krigsmakten inkallade värnpliktiga — befrielse från erläggande av indrivningsavgift åtnjutes i fall då restfört utskyldsbelopp erlägges inom ett år efter det tjänstgöringen upphört. Den i förevarande proposition föreslagna anståndstiden är således i viss mån överensstämmande med berörda stadgande. En viss försiktighet torde för övrigt böra iakttagas, då det gäller att fastställa den omfattning, i vilken en erkänd skatteförmedlingskassa — alltså ett organ som icke är en offentlig myndighet — skall tillerkännas rätt att bevilja anstånd med utskyldsbetalningen. I synnerhet innan man blivit i tillfälle att bedöma skatteförmedlingsrörelsens utbredning och hur denna verksamhet handhaves, synes sådan försiktighet vara påkallad. I detta sammanhang må jämväl framhållas, att ju längre anståndstiden är, desto större blir den tid, som förflyter från inkomstens intjänande till utskyldernas erläggande. Enligt utskottets mening måste en anståndstid av ett år anses vara väl avvägd. Vad särskilt angår restförda utskylder, beträffande vilka en längre anståndstid än ett år ofta torde komma att bli erforderlig, synes bestämmandet av anståndstiden böra i enlighet med propositionen ankomma på utmätningsmannen. Därest det vid upprättande av inbetalningsplan för skattskyldig skulle visa sig, att den skattskyldiges restförda utskylder uppgå till så stort belopp, att behov av längre anstånd än ett år är erforderligt, bör skatteförmedlingskassan redan i samband med planens upprättande göra framställning om sådant anstånd hos utmätningsmannen. På grund härav anser utskottet, att de i motionerna i ifrågavarande hänseende framställda yrkandena icke böra bifallas.

I 4 § andra stycket av det i propositionen framlagda förslaget föreskrives, att erkänd skatteförmedlingskassa icke må bevilja anstånd enligt 2 eller 3 § åt den, som tidigare varit ansluten till sådan kassa. Detta förbud mot beviljande av anstånd i den nya kassan är avsett att förebygga, att rätten till anstånd missbrukas av de skattskyldiga. Så kunde nämligen bli fallet, om en skattskyldig, sedan han åtnjutit anstånd i en skatteförmedlingskassa, skulle äga möjlighet att genom att lämna kassan och sedan inträda i samma eller annan kassa ånyo erhålla anstånd. Förbudet mot beviljande av anstånd i den nya kassan är emellertid avsett att gälla, vare sig den skattskyldige i den förra kassan åtnjutit anstånd eller ej. Meningen är alltså, att den, som tillhört en kassa utan att hava åtnjutit anstånd, icke skall kunna genom övergång till annan kassa erhålla en förmån, som han ej ägt åtnjuta därest han kvarstått i den första kassan. Även enligt utskottets uppfattning bör så-

som regel anstånd icke beviljas åt den, som tidigare varit ansluten till erkänd skatteförmedlingskassa. I likhet med kammarrätten ifrågasätter emellertid utskottet, huruvida ej ett absolut förbud mot att anstånd under angivna förhållanden beviljas av skatteförmedlingskassa kan i vissa fall vara obilligt. Utskottet har fördenskull ansett sig böra föreslå en uppmjukning av 4 § andra stycket så till vida, att erkänd skatteförmedlingskassa må, när synnerliga skäl därtill äro, bevilja anstånd åt den, som tidigare varit ansluten till sådan kassa.

I 8 § första stycket har utskottet allenast föreslagit en formell jämkning.

Enligt 11 § må till erkänd skatteförmedlingskassa inbetalda medel ej, så länge den skattskyldige åtnjuter anstånd med utskylds betalning eller eljest häftar för oguldna, av inbetalningsplanen omfattade utskylder, användas för annat ändamål än som med planen avses. Det i 12 § upptagna stadgandet, att medel som jämlikt 11 § ej må användas för annat ändamål än som med inbetalningsplanen avses må, till den del medlen enligt planen äro avsedda för betalning av utskylder, icke utmätas för annan gäld, föranleder i och för sig icke någon erinran från utskottets sida. Visserligen skulle frågan om utmätningens frihet avsevärt förenklas, därest stadgandet kunnat erhålla sådant innehåll, att till kassa inbetalda medel skulle under angivna förutsättningar vara helt undantagna från utmätning. En dylik bestämmelse skulle emellertid kunna föranleda, att sådana den skattskyldiges borgenärer, vilkas fordringar icke omfattades av inbetalningsplanen, komme i ett sämre rättsläge än om den skattskyldige icke varit ansluten till en erkänd skatteförmedlingskassa. Uppenbarligen bör en borgenärs möjlighet att erhålla utmätning för sin rättsenliga fordran icke röna inverkan av den omständigheten, huruvida gäldenären är ansluten till kassan eller icke. Det torde sålunda bliva nödvändigt, att vederbörande utmättningsman, hos vilken göres ansökan om utmätning av hos en erkänd kassa inestående medel, i detalj utreder frågan, huru stor del av dessa medel som är avsedd för betalning av utskylder. Till ledning för en sådan utredning kan följande exempel anföras. För den skattskyldige gäller en inbetalningsplan, avseende ett helt kalenderår. Enligt planen skall kassan under året förmedla utbetalningar till belopp av sammanlagt 1,200 kronor, därav 600 kronor för utskylder och 600 kronor för andra utgifter. För varje månad förutsättes en inleverering till kassan av 100 kronor. Vidare förutsättes att kassan till fullgörande av planen under uppbördsstämorna februari—juni betalat förfallna utskylder med sammanlagt 225 kronor, och att i början av juli månad, då hos kassan inestår 100 kronor, en den skattskyldiges borgenär söker utmätning av hela detta belopp till gäldande av borgenärens fordran. Utmätningens man har då att i första hand konstatera, till vilket belopp inbetalningarna enligt planen för hela året skola uppgå och huru stor andel i detta belopp, som vid planens uppgörande beräknades belöpa å utskylderna. I det anförda exemplet — där utskylderna motsvara hälften av samtliga betalningsförmedlingar — har till kassan under tiden fram till utmätningstillfället inbetalats 600 kronor, därav hälften är avsedd för betalning av utskylder. Då kassan under ifråga-

varande tid verkställt skattelikvider med 225 kronor, blir slutresultatet i detta fall alltså, att från utmätning skall undantagas 75 kronor. Någon ändring i det här exemplifierade beräkningssättet inträder icke i sådant fall, där inbetalningsplanen omfattar jämväl restförda utskylder.

Enligt utskottets mening torde bestämmelsen om utmätningsfrihet mera sällan komma till användning. Utskottet anser sig därför ha anledning antaga, att utmätningsmännen icke härigenom komma att åsamkas något tyngande merarbete. För övrigt torde i sådana fall, då utmätning av hos kassan innestående medel blir aktuell, kassan ha så stort intresse av att få klarlagd frågan om utmätningsfrihetens omfattning, att kassan själv verkställer och för utmätningsmannen framlägger en fullständig utredning i saken.

Förslaget till förordning om preskription av utskylder m. m.

Emot detta förslag har utskottet intet att erinra.

I övrigt föranleder propositionen, till den del den hänvisats till bevillningsutskottet, ej någon erinran från utskottets sida.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 17, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas, för sin del antaga vid propositionen fogade förslag till
- 1) förordning om erkända skatteförmedlingskassor,
 - 2) förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor med de ändringar, att 4 och 8 §§ erhålla följande lydelse:

4 §.

Anstånd enligt 2 eller 3 § må beviljas endast därest inbetalningsplanen så bestämmes, att före anståndstidens utgång samtliga därunder till betalning förfallande utskyldsbelopp jämte, i fall som i 3 § sägs, tidigare restförda utskylder och därå belöpande indrivningsavgift skola vara guldna.

Ej må erkänd skatteförmedlingskassa, med mindre synnerliga skäl därtill äro, bevilja anstånd enligt 2 eller 3 § åt den, som tidigare varit ansluten till sådan kassa.

8 §.

Har skattskyldig, som anslutit sig till erkänd skatteförmedlingskassa och som åtnjuter anstånd med utskyldsbetalning eller eljest häftar för oguldna utskylder, lämnat kassan eller fullföljes icke för honom upprättad inbetalningsplan, skall kassan ofördröjligen underrätta vederbörande utmättningsman därom. Anmälan om underlåtenhet att verkställa föreskriven inbetalning erfordras dock icke i det fall, att underlåtenheten är av tillfällig art och icke äventyrar planens fullföljd.

Avlider skattskyldig, som i första stycket avses, och fullföljes icke inbetalningsplanen av dödsboet eller annan i den avlidnes ställe, skall kassan utan dröjsmål lämna underrättelse därom till utmättningsmannen.

3) förordning om preskription av utskylder m. m.

B) att följande motioner, nämligen:

de likalydande motionerna I: 199 av herr *Gustavson* och II: 291 av herr *Mattsson*,

motionen I: 198 av herr *Åqvist*, samt

motionen II: 289 av herrar *Nilsson* i Göteborg och *Ericsson* i Kinna,

mätte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anført och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 26 februari 1943.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg*, *Elon Andersson*, *Wahlmark*, *Sjödahl*, *Egnell*, friherre *Lagerfelt*, *Velander*, *Eklund*, *Sandström* och *Heüman*; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren*, *Hammarlund*, *Orgård*, *Falk*, *Henriksson*, *Sundström* i Skövde, *Nilsson* i Kristinehamn, *Bladh* och *Boman*.

Reservationer:

1) av herrar *Sundström* i Skövde och *Nilsson* i Kristinehamn, vilka under åberopande av den motivering, som anförts i motionen II: 289, hemställt, att 2 § i förslaget till förordning om utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor måtte erhålla följande lydelse:

2 §.

Den som ansluter sig till erkänd skatteförmedlingskassa må av kassan beviljas anstånd med erläggande av utskylder, som förfalla till betalning vid de två uppbördsstämmor vilka utlöpa närmast efter anslutningen. Anståndet skall bestämmas att gälla intill utgången av visst kalenderkvartal och må icke rätta längre än två år efter utgången av det kvartal, varunder den skattskyldige anslutit sig till kassan.

Vad i denna förordning stadgas i fråga om uppbördsstämma skall äga motsvarande tillämpning beträffande uppbördstermin.

2) av herr *Sandström*.